

Załącznik nr 1

do Zarządzenia nr 7/2021/2022 Dyrektora
Szkoły Podstawowej im. Józefy Jabczyńskiej w Wysokiej
z dnia 4 października 2021 r.

Procedura prowadzenia obserwacji w Szkole Podstawowej im. Józefy Jabczyńskiej w Wysokiej

Podstawa prawna:

1. *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082)*
2. *Rozporządzenie MEN z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1551, z 2021 r. poz. 1618)*
3. *Rozporządzenie MEN z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2020 r. poz. 2198)*

Rozdział 1 **Postanowienia ogólne**

§ 1.

1. Celem procedury jest wewnętrzne uregulowanie obowiązków dyrektora i nauczycieli związanych z przygotowaniem, przebiegiem i omówieniem wyników obserwacji prowadzonych przez osoby uprawnione do nadzoru pedagogicznego w Szkole Podstawowej im. Józefy Jabczyńskiej w Wysokiej oraz określa wzory dokumentów wykorzystywanych do rejestrowania przebiegu obserwacji i jej wyników.
2. Nadzór pedagogiczny w szkole w stosunku do zatrudnionych nauczycieli sprawuje dyrektor szkoły.
3. Obserwacja zajęć prowadzonych w szkole jest jedną ze stosowanych technik w nadzorze pedagogicznym w celu:
 - 1) kontroli stanu przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej statutowej działalności szkoły;
 - 2) kontroli przebiegu kształcenia i wychowania w szkole;
 - 3) kontroli efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły;
 - 4) wspomagania jakości pracy nauczycieli, w tym dzielenia się doświadczeniem w ramach dobrej praktyki;
 - 5) inspirowania nauczycieli do wdrażania innowacyjności i kreatywności w procesie uczenia się – nauczania;
 - 6) dokonywania oceny pracy;
 - 7) diagnozowania potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli;
 - 8) realizacji zadań administracyjnych wynikających z przepisów prawa o awansie zawodowym nauczycieli - obserwacje zajęć prowadzonych przez nauczycieli stażystów i nauczycieli kontraktowych w obecności opiekuna stażu oraz zajęć przez opiekuna stażu.

§ 2.

1. Ilekczoć w procedurze jest mowa o:
 - 1) *szkole* – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową im. Józefy Jabczyńskiej w Wysokiej;
 - 2) *dyrektorze* – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły Podstawowej im. Józefy Jabczyńskiej w Wysokiej;
 - 3) *nauczycielu* – należy przez to rozumieć pracownika szkoły zatrudnionego na stanowisku pedagogicznym;
 - 4) *kontroli* – należy przez to rozumieć działania dyrektora w celu oceny stanu przestrzegania przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły;
 - 5) *wspomaganiu* – należy przez to rozumieć działania dyrektora mające na celu inspirowanie i intensyfikowanie procesów służących poprawie i doskonaleniu pracy ukierunkowanej na rozwój uczniów;
 - 6) *ocenianiu* – należy przez to rozumieć czynności polegające na porównaniu stwierdzonego stanu, faktów, zdarzeń, efektów z przyjętymi standardami jakości, przepisami prawa, wymaganiami MEiN, oczekiwaniami; ocenianie dotyczy także oceny pracy nauczycieli, zgodnie z przepisami prawa;
 - 7) *obserwacji* – należy przez to rozumieć bezpośredni ogląd działań nauczycieli na zajęciach organizowanych w szkole.

Rozdział 2 **Rodzaje obserwacji zajęć i ich zakres**

§ 3.

1. W szkole prowadzone są obserwacje:
 - 1) ze względu na cel, któremu służą:
 - a) kontrolne,
 - b) oceniające,
 - c) doradczo-doskonalące,
 - d) diagnozujące,
 - e) w formie tzw. „spaceru edukacyjnego”;

- 2) ze względu na zaangażowanie obserwującego:
 - a) uczestniczące – obserwujący bierze aktywny udział w zajęciach przyjmując rolę ucznia lub osoby anonimowej,
 - b) nieuczestniczące – obserwujący nie wnika w grupę, jest zewnętrznym obserwatorem przebiegu zajęć, nie ingeruje w przebieg zajęć, za wyjątkiem wystąpienia sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu uczestników zajęć lub w przypadku nagannej postawy nauczyciela wobec uczniów;
 - 3) ze względu na formę informacji o ich realizacji:
 - a) planowane i zapowiedziane poprzez przedstawienia ich harmonogramu w planie nadzoru pedagogicznego w terminie do 15 września każdego roku szkolnego,
 - b) doraźne – bez zapowiedzi obserwującego,
 - c) na zaproszenie nauczyciela;
 - 4) ze względu na czas ich trwania:
 - a) całościowe – obserwujący obserwuje całą jednostkę dydaktyczną lub zajęć,
 - b) problemowe (selektywne) – obserwujący pozostaje na lekcji lub zajęciach w czasie niezbędnym do oceny problemu, który jest obserwowany (5, 10, 15 minut).
2. Obserwacji podlegają zajęcia edukacyjne, wychowawcze, opiekuńcze, pozalekcyjne, uroczystości szkolne, imprezy, wywiadówki oraz inne działania statutowe realizowane w szkole.
3. W przypadku obserwacji kontrolno-oceniającej lub doradczej dopuszcza się, na wniosek nauczyciela lub dyrektora, zapraszanie obserwatorów. Obserwatorem może być doradca metodyczny, nauczyciel dyplomowany lub mianowany, nauczający tego samego bądź pokrewnego przedmiotu.
4. Dyrektor ma prawo w razie potrzeby zmienić liczbę i terminy obserwacji planowanych oraz ich tematykę.

Rozdział 3

Postępowanie proceduralne dotyczące planowanych obserwacji

§ 4.

1. Na co najmniej 7 dni przed planowaną obserwacją strony tj. nauczyciel wskazany do obserwacji i osoba obserwująca ustalają dokładną datę i godzinę obserwacji.
2. W terminie 3 dni przed datą zaplanowanej i ustalonej pomiędzy stronami obserwacji, przeprowadzana jest rozmowa przedobserwacyjna. Nauczyciel zgłasza się dyrektorowi wraz z konspektem zaplanowanych zajęć. **Tematykę rozmowy przedobserwacyjnej określa załącznik nr 1 do procedury.**
3. Omówienie obserwowanych zajęć odbywa się najpóźniej w terminie 3 dni po dacie obserwacji. Omówienie zajęć dotyczy w szczególności: wskazanie mocnych stron nauczyciela, omówienie trudności stwierdzonej podczas obserwacji, sformułowanie wniosków i zaleceń, podpisanie arkusza obserwacji.
4. Podczas rozmowy nauczyciel dokonuje samooceny przeprowadzonych zajęć, tj.:
 - 1) omawia przebieg zajęć;
 - 2) uzasadnia metodę i technikę ich prowadzenia;
 - 3) wskazuje cele wynikające z podstawy programowej;
 - 4) ustosunkowuje się do przebiegu i wyników zajęć;
 - 5) ocenia stopień osiągnięcia celów;
 - 6) analizuje dostrzeżone sukcesy, a także niedociągnięcia, błędy, trudności, niepowodzenia, określa ich przyczyny.
5. Dyrektor ma prawo żądać okazania do wglądu dokumentów niezbędnych do pogłębionej analizy i oceny obserwowanych zajęć, np. pisemnych prac uczniów, planów pracy dydaktycznej nauczyciela, wymagań edukacyjnych opracowanych przez nauczycieli lub innej dokumentacji potwierdzającej planowanie, realizowanie procesu dydaktycznego lub wychowawczego przez nauczyciela.

Rozdział 4

Zasady organizacji obserwacji diagnozujących

§ 5.

1. Tematykę obserwacji diagnozujących ustala dyrektor szkoły i podaje do wiadomości nauczycielom w terminie do 15 września każdego roku szkolnego. Tematyka obserwacji diagnozującej wynika z:
 - 1) analizy wyników egzaminów/ sprawdzianów zewnętrznych;
 - 2) wniosków z nadzoru pedagogicznego z roku ubiegłego;
 - 3) koncepcji rozwoju szkoły;

- 4) planu nadzoru pedagogicznego;
 - 5) propozycji przewodniczących zespołów przedmiotowych.
2. Konstruowanie harmonogramu obserwacji diagnozującej.
- 1) znając cele obserwacji oraz ogólne założenia, procedury i koncepcję szkoły w zakresie kształcenia rozwoju określonych umiejętności uczniów, **przewodniczący zespołów w terminie do 10 września przedstawiają dyrektorowi szkoły wypracowany i uzgodniony w zespole harmonogram z podaniem orientacyjnych terminów obserwacji diagnozujących:**

Harmonogram należy przygotować według wzoru:

Lp.	Badana, obserwowana umiejętność	klasa	Orientacyjny termin	Nauczyciel prowadzący zajęcia	Przewidywany udział osób np. nauczyciel stażysta
1.					
2.					
3.					

- 2) zaplanowanie badania poziomu i rozwoju umiejętności uczniów może dotyczyć:
 - a) tej samej klasy czy też klas, ale w pewnym przedziale czasowym np. na początku i końcu roku szkolnego,
 - b) badanie tej samej umiejętności w różnych klasach i na różnych etapach kształcenia.
3. Przeprowadzenie rozmowy przedobserwacyjnej:
 - 1) udział w rozmowie biorą dyrektor szkoły, nauczyciel prezentujący i nauczyciele obserwatorzy. Głównym celem spotkania jest:
 - a) przedstawienie przez nauczyciela koncepcji zaprezentowania przez uczniów umiejętności będących celem obserwacji,
 - b) wprowadzenie dyrektora i obserwatorów w specyfikę przedmiotu i określenie celów kształcenia osiąganych przez uczniów podczas planowanych zajęć,
 - c) wymiana spostrzeżeń dotyczących samych uczniów, ich predyspozycji, możliwości i występujących trudności w pracy z tą grupą.
 - 2) rozmowa powinna się odbyć z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym, by istniała możliwość dokonania ewentualnych korekt w planowanych działaniach nauczyciela przygotowującego zajęcia.
4. Najpełniejszy obraz rozwoju kompetencji uczniów można uzyskać, zbierając informacje z różnych źródeł np. opinie wychowawcy, opinie osób biorących udział w obserwacji oraz samych uczniów, zbieranie informacji od uczniów:
 - 1) może dotyczyć tych samych umiejętności, które były obserwowane;
 - 2) mogą to być informacje, o stopniu opanowania czynności, które były trudne do zaobserwowania podczas zajęć bądź nie było odpowiedniej okazji lub sytuacji dydaktycznej, w której uczniowie mogliby zaprezentować swoje umiejętności.
5. Przygotowanie i przeprowadzenie rozmowy poobserwacyjnej. Przebieg rozmowy:
 - 1) ustosunkowanie się nauczyciela do prezentowanych przez uczniów umiejętności, z uwzględnieniem mocnych stron i występujących trudności;
 - 2) wypowiedzi innych obserwatorów uczestniczących w zajęciach;
 - 3) ocena dyrektora na temat zaobserwowanych zachowań uczniów świadczących o posiadaniu określonej umiejętności;
 - 4) dyskusja uczestników spotkania nakierowana na ustalenie propozycji nowych działań pomagających lepiej rozwijać daną umiejętność;
 - 5) określenie niezbędnych potrzeb edukacyjnych nauczyciela służących efektywności nauczania;
 - 6) ustalenie kierunków działań, odnoszących się do rady pedagogicznej.

Rozdział 5

Dokumentowanie wyników obserwacji

§ 6.

1. Dyrektor szkoły gromadzi informacje o obserwowanych zajęciach prowadzonych przez nauczycieli w formie arkuszy obserwacji. Arkusze obserwacji dyrektor gromadzi w teczkach, w których dyrektor gromadzi wszelkie informacje o pracy nauczyciela celem dokonania oceny pracy. Na podstawie wyników obserwacji, dyrektor szkoły wydaje zalecenia do dalszej pracy nauczyciela.
2. Nauczyciel własnoręcznym podpisem potwierdza fakt zapoznania się z zaleceniami.
3. Nauczyciel ma prawo do wnoszenia na piśmie uwag i zastrzeżeń do treści zawartych w arkuszach obserwacji, bezpośrednio w trakcie rozmowy poobserwacyjnej lub w terminie w terminie 3 dni od daty zapoznania się z nimi.
4. Nauczyciel prawo do odmowy podpisania arkusza obserwacji, składając w terminie 7 dni od dnia zapoznania się z nim wyjaśnienia dotyczącego przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania arkusza przez nauczyciela nie stanowi przeszkody do podpisania go przez obserwującego.
5. Dokumentację z obserwacji zajęć dyrektor szkoły przechowuje do kolejnej oceny pracy nauczyciela lub oceny dorobku zawodowego za staż na stopień awansu zawodowego.
6. Dokumentacja prowadzona z obserwacji nie podlega archiwizowaniu na zasadach przepisów o prowadzeniu archiwum zakładowego.

Rozdział 6

Postanowienia końcowe

§ 7.

Wprowadzenie zmian do Procedury może nastąpić w trybie właściwym dla jego ustalenia.

§ 8.

W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Procedurze mają zastosowanie przepisy powszechnie obowiązujące i Kpa.

Anna Makuch
Dyrektor SP Wysoka

Załączniki:

- Wzór konspektu lekcji
- Arkusz rozmowy przedobserwacyjnej
- Arkusz obserwacji w zakresie prawidłowości oceniania
- Arkusz obserwacji w zakresie prawidłowości organizacji i przebiegu lekcji
- Arkusz obserwacji doradczo-doskonalącej
- Arkusz obserwacji kontrolnej/doraźnej
- Arkusz obserwacji oceniającej
- Arkusz obserwacji diagnozującej
- Arkusz obserwacji zajęć przedszkolnych
- Arkusz obserwacji zajęć pozalekcyjnych
- Arkusz obserwacji uroczystości/imprezy szkolnej
- Arkusz obserwacji zebrania z rodzicami
- Arkusz obserwacji - kształcenie na odległość
- Arkusz obserwacji lekcji prowadzona metodą spaceru edukacyjnego